

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Szentkirályi utca 28. szám

(Szent-István-Társulat.)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrés 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

A kultusbudget tárgyalása.

Minden évben megemlékezünk a tanügyi költségvetés országgyűlési tárgyalásáról. És mint rendesen, úgy most is a kultuszminiszter úr beszédjével kezdjük a tárgyalás ismertetését. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter így kezdi beszédét:

Engedje meg a t. Ház, hogy már a vita legelején tájékoztassam a Hazat a közoktatásügy legközelebbi teendőiről. Hogy melyek azok a sarkelvek, a melyek engem a közművelődési kormányzat terén vezetnek, mi az a czéltudatos, határozott irány, a melyet a legkisebb részletes munkában is minden habozás nélkül követek, erre nézve hosszabban kiterjeszkedni nem akarok, mert erre nézve is már többször volt alkalmam itt a Házban nyilatkozni. Nem lesz azonban fölösleges bizonyos dolgokat mégis itt a Házban hangsúlyozni. Sarkesillagom, t. Képviselőház, a mely felé a magyar kulturpolitikának akár szélesebb területéről, akár legkisebb zúgából tekintek, mindig az a lélekemelő gondolat, hogy állami és nemzeti egységünk előfeltétele a kulturintézményekben, a hazafias érzésekben, a közös törekvésekben és eszményekben összeforrott magyar nemzeti kultúra képezi. A czéltudatosan választott irány pedig, a melyet soha szem elől nem téveszték, az, hogy soha egyetlen egy reformmal, egyetlen egy lépéssel se közönsítsük ki magunkat az emberiség egyetemes művelődésének közösségéből, de igenis minden reformmal és minden lépéssel iparkodjunk a magyar nemzeti kulturának fajsúlyát emelni, mert ebben van azon varázserő, a mely elvezet bennünket a nemzeti és állami egység ideáljához. Ezek azok a vezérgondolatok, a melyek megszabják az én utam irányát. De, t. Ház, éppen mivel át és át vagyok hatva attól, hogy a magyar közoktatás és a magyar közművelődés alapvető kérdései a nemzet- és

allamfentartó, maradandó és nem a napi politika efemer érdekeit szolgálják, a legnagyobb óvatossággal, a legnagyobb gondossággal járok el a gyakran kellő megfontolás nélkül, egyoldaluan sürgetett ügynevezett gyökeres tanügyi rendszerváltozások előkészítésében és kivitelezésében. Külföldi intézményeknek pusztán átültetése, egyes szaktudósok ki nem forrott elméleteinek vakmerő megvalósítása bennem támogatóra nem talál.

Érzem, tudom, hogy az új kor irányai, az új kor küzdelmei az iskolai élet egész vonalán a tananyag körülhatárolása és módszer kérdésével gyökeres átalakításokra sarkalnak, de, t. Képviselőház, érzik az egész világon, hogy a századvégi átmeneti korszak nem adja meg a clairvoyance azt a megnyugtató biztosságot, amelylyel az új iskola rendszerét ma még biztosan felépíthetjük. A világ legfényesebb elméi foglalkoznak e nagy problémával és iparkodnak lelki szemeik elé varázsolni a jövő század nagy küzdelmeire teremtett reformiskolat és még inkább a módszert. Nekünk is ki kell venni ezen egyetemes tetelekből és ezen egyetemes gondolkodó munkából az osztályrészünket és merem mondani, ki is vesszük azt. Általában t. Képviselőház, a reformalkotások terén, az én fővezérelvem, és ezt kérem méltóztassék figyelembe venni és esetleg bírálatok tárgyává tenni, az előkészítés egységes, párhuzamos koncepcziója. Mert a nemzeti közoktatás szálai egymással szoros összefüggésben vannak, egymással összekapcsolva állanak. Egyes intézmények, különféle iskolafajok annyira egymásba kapcsolódnak, hogy a párhuzamos előkészíti és mellőzhetetlen; pl. a midőn a középiskolai reformmal foglalkozunk, ezzel kapcsolatosan feltétlenül a polgári iskola reformjával is kell: az előkészítés stádiumában tisztában lennünk. Vagy ha pl. most a polgári iskola reformja vétetett tárgyalás alá az előkészítés munkájában, ott van azonnal a minősítési tör-

veny, amelyen változtatni kell, a párhuzamos munkáknak tenát egész sorozata kapcsolódik és fonódik össze. El merem mondani, t. Képviselethöz, hogy első szaktanácsommal a közoktatási tanácsossal és a tanügyi férfiak igen buzgó közreműködése mellett, sőt azt is merem mondani, friss energiájával dolgozunk az előkészítő munkálatok egész sorozatán, és merem állítani, hogy a népiskolai tanterv, a tanító- és tanárképző és a középiskolai tanterv, a polgári iskola reformja a felsőbb leányiskolák reformja, mint érett gyümölcs kerülnek ki igen rövid idő alatt és foglalkozhatik velük az egész közvélemény és remélem fokozatosan e Képviselethöz is azokkal, a melyek nem a rendeleti útra tartoznak, a most felemlített tárgy-orozatból.

A beszéd egyes részleteiről a jövő számban.

A tanító községi adója.

A községi adó kérdése a tanítószág körében gyakran felüti fejét.

Jóllehet, az 1886. évi XXII. t.-cz. 138. §-a világosan kimondja, hogy a néptanítók hivataluk után járó fizetéseik és illetményeik után e terhek viselése alól fel vannak mentve egyes helyeken, az adó kivétel közegek, a törvény eme rendelkezésétől eltekintve, a községi adót illetéktelenül a tanítóra is kivetik.

Mit tehet ilyenkor a tanító?

Vagy tűri békével a törvénytelen megadóztatást, s akkor fizet, mint a köles; vagy felebez fűhöz-fához, míg igazságot nem talál.

»A tanító községi adója« czim alatt, lapunk f. évi 13. számában olvastunk egy konkrét esetről, mely szerint M. fővárosi igazgató-tanítón is megvették a községi adót. Nevezett kartársunk, végső fokon már a közigazgatási bírósághoz folyamodot jogorvoslásért. A közigazgatási bíróság a tanítónak adott igazat, sőt ítéletében általánosságban azt is kimondotta, hogy »a néptanítók feltétlenül, vagyis nem tekintve azt, hogy állami, községi, felekezeti, társulati vagy magániskolánál működnek-e, a községi adó alól mentesek.«

Igy tehát M. kartársunk, hogy igazát bebizonyította, nemcsak a saját érdekét óvta meg, hanem a közbevetett felebbezással olyan határozatot provokált, melylyel felekezeti és egyesületi kartársaink joga is megvédelmezett.

A felemlített esettel hasonló természetű az enyém is.

Egy szép reggelen u. i. arra ébredtem, hogy három évi községi rendőri adóhátralékért zaklatnak. Ha nem fizetek: megezekválnak!...
!?!...

A hogy a szépen felszaporodott hátralék okozta meglepetésből felocsudtam, kezdtem a dolgot érdemlegesen fontolgatni. Ugy találtam, hogy mint tanító, községi adót nem tartozom fizetni. Amennyiben a községi rendőrség fenntartása a község házi pénztárát terheli: ezen

adónem fizetésére törvényesen nem is kötelezhetnek.

Legelsőbben is tehát a községi képviselő-testülethez fordultam, hogy a terhemre illetéktelenül kirótt községi adót töröltesse, s a további előírásokat szüntesse be.

Mi sem természetesebb, minthogy a képviselő-testület kérésemet elutasította.

Megkerestem a második fórumot, a vármegyei közigazgatási bizottságot. Felebbezásem itt is kedvezőtlenül intéztetett el, mert mint a közigazgatási bizottsági határozat megokolása mondja: »a községi rendőri adó, tulajdonképeni községi adónak nem tekinthető«, lévén a községi rendőri intézmény megyénk egyik specialitása, melynek költségeit, a községi köz költség keretén túl, külön vetik ki és külön is kezelik.

Az elutasító határozat vétele után, panasz-kérvényemmel bekopogtattam a legutolsó fórumhoz, a közig. bírósághoz. Kérvényemben kifogásoltam a közig. bizottság megokolását, mely szerint a községi rendőri költség, ha nem is tekintetik tulajdonképeni községi adónak, *alapjában véve* mégis csak a községi adó az, vagy legalább is annak a *jellegét* viseli magán.

A közig. bíróság az ügyet megvizsgálta, s f. év január 24-én tartott ülésében 141/1899. K. szám alatt hozott ítéletével a rendőri adó fizetésének kötelezettsége alól — felmentett.

Az érdekes és tanulságos ítélet indokolása a következő:

»A panaszszal megtámadott megyei közig. bizottsági határozat szerint, panaszos abbéli kérelmével, hogy a szóban forgó községi rendőri adó czimen reá kivetett költség fizetése alól felmentessék, abból az okból utasított el, mert ezen költség tulajdonképeni községi adónak nem tekinthető.

Tekintettel azonban arra, hogy az 1886. XXII. t.-cz. 123. §-a értelmében a község minden rendes és rendkívüli kiadása a község költségvetésébe felveendő, s amennyiben e kiadások a községi törzsvagyon jövedelméből nem fedeztethetnének, a község ugyan ezen törvényczikk 129. §-a szerint a községi lakosokra és birtokosokra községi adót vethet ki; a község belrendőrségi és közbiztonsági költsége pedig kétségtelenül oly kiadást képez, mely az idézett törvényczikk értelmében a község jövedelmeiből, illetve annak elégtelensége esetében, az említett törvényczikk 130. §-ának 4. bekezdésében foglalt állami adók arányában községi adó útján fedezendő, illetve kivetendő;

tekintettel továbbá arra, hogy a községi adó fizetése alól a többször idézett törvényczikk 138. §-a értelmében, a néptanítók hivatalaik után járó fizetéseikre nézve mentesek, panaszos pedig a szóban forgó rendőri költség fizetése alóli mentességét a jogczimen kéri megállapítani, a panasznak helyt kellett adni.

Végül a panaszos részéről netán befizetett eme díjnak, kérvénye beadásától számított 3 évre visszamenőleg történt visszafizetésének elrendelése a többször hivatkozott törvényczikk 139. §-ához képest alkalmazandó 1883. évi XLIV. t.-cz. 90. §-ában találja indokát.◀

Ennyit az én ügyemről! A ki érdekelve van, vonja le az elhangzott két példából és az idéztem bírósági ítéletből saját előnyére, saját hasznára a következtetést.

Szegények vagyunk, mindazáltal ne engedjük megvalósulni rajtunk azt a közmondást, hogy: »a szegényt az ág is huzza«, hanem a hol törvényben biztosított jogunk van, legyünk erősek azt megvédeni.

Bodrog-Monostorszeg. *Gubitz Kálmán.*

A kath. népiskolai hitoktatás körül miféle teendői vannak a tanítónak

1. ott, a hol rendes hitoktató van és 2. ott, a hol hitoktató nincs?

(Felolvastatott a Tamási-vidéki róm. kath. tanító-egyesület gyűlésén, Tamásiban.)

Mielőtt magára a tulajdonképeni kérdésre térnék, szükségesnek vélem a hitoktatás körül tapasztalt észleléseimet bevezetésül előadni.

A vallástanítás sajátos módszert igényel, mást, mint pl. a földrajz vagy nyelvtanítás; mert a vallástanításnál oly szempontokra is kell figyelni, melyek más tantárgyaknál nem jönnek tekintetbe. Más tárgyitanításnál az a feladat, hogy azt a növendékekkel, mint ránézve egészen ismeretlen, idegent, vele megismertessük, megértessük; a vallástanításnál ellenben a tanító és tanítvány egy közös alapon áll, azon különbséggel, hogy ennek öntudata kevésbé képzett, művelt, mint amazé. Azért itt a tanítás nem csupán előadás, hanem szívet-leket egyaránt nemesítő oktatás, mely a tanulót a benne levő igazságokra nézve tájékoztatja, meggyőződését szilárdítja, s annak okos használásába gyakorolja.

A keresztény gyermek keresztény életet hoz az iskolába a családi körből. Már ott tapasztalta a keresztény élet befolyását, nem mondom, hogy tanulta a keresztény életet, hanem istenes cselekedetek által beleélte magát abba. A keresztény életü apa, anya és testvérek, egyéb rokonok és cselédek példája által istenes jótéteményeket élvezett, érezte övének szeretetét és erről Istennek az emberek iránti kifogyhatatlan szeretetét tanulta ismerni; itt már a büntető és jutalmazó szavát is hallotta, résztvett a keresztény ünnepélyekben, imádságokat hallott s maga is imádkozott; szóval, vallásos befolyás alatt növekedék fel azon közösségnél fogva, mely a családtagokat egy egészszé fűzi össze. Mindezen élmények legmélyére hatnak a gyermeki léleknek; s ha

eltér is egykor az igazság ösvényéről, a jókor szívébe hintett vallásmagvak mégsem vesznek ki egészen, sőt bizonyos körülmények közt újra felébrednek s bő gyümölcsöt hoznak.

De a szülői háznál még nem képes a gyermek élményeiről számot adni sem másnak, sem önmagának. Hogy ezt tehesse, hogy a hitélet gazdagságának tudatára emelkedhessék és hogy azt minden bel- és külellenség ellen megoltalmazhassa s embertársainak javára lenni törekedjék, hogy az egyház tagjaul ismerje, érezze magát s mindenkor az egyház hűséges, engedelmes fia maradjon, annak tanait, üdvszereit, parancsolatait megtartsa: ez az iskolai vallástanításnak és nevelésnek vagy oktatásnak a feladata.

De a feladatnak megoldása leginkább a tanító személyiségétől függ; a miért is nagy fontosságánál fogva a vallástanító személyiségét külön is méltatnunk kell. A vallás tanítója a legnagyobb nehézségekbe ütközik. Itt a tanítónak érelemnyilatkozása s példák által való rokonszenves befolyása a leghatalmasabb eszköz a vallásosság felépítésére, de a tanító belső meggyőződésének hiánya a tanítás ellenében csak művirág, melyben nincsen élet. A növendéknek a vallást látnia, hallania, hatását minden oldalról éreznie kell. A kinek nincs, az nem adhat; a kinek szívében a vallás tüze lángol, csak az gyújthat másokban is vallásos érzelmet, csak ilyenek kebléből sugárzik világság, melegség, a növendékek szívébe.

A vallástanításban nemcsak észre, értelemre, belátásra, meggyőződésre, hanem érelemre és hitre is van szükség.

A vallástanításnak egy meghatározott legelőkelőbb helyet is kell elfoglalnia, azért a főfontosságú tanítói hivatalt nem kell senkire rábízni, csak arra, kinek képességét maga az egyház tekintélye elismeri.

A vallásoktatásban ügyelni kell arra, hogy az iskolák megőriztessenek a hit tisztaságában; azért a hitoktatás kezelése az erre egyházmegyei főpásztor által följogosított hitoktatót illeti meg, a ki mellett azonban a tanítónak is fontos teendői vannak és pedig:

1. A hitoktatást illetőleg a tanítónak is tisztjében áll az oktatás sikerét előmozdítani s tőle telhetőleg mindenben közremunkálni, hogy az oktatás tekintélyét emelje s ünnepélyes hangulatot kelteni törekszik, azért a hitoktató által tartandó előadásra a tanulókat előkészíti, a tanulóknak örömet, vágyat, szeretetet iparkodik gerjeszteni úgy a hitoktató, mint tanítása iránt. Ez megesik, ha a tanítás előtt mindazt eltávolítja, a mi a gyermekeket szórakoztatná; inti őket, hogy a tanítás alatt esendesen és figyelemmel legyenek, sőt maga is példás figyelemmel hallgatja azt, minthogy neki okvetlen jelen kell lenni a hitoktatáson, mert csak így ismételheti a hallottakat. Ha valamit nem jól értettek, azt nekik megmagyarázhatja.

de szem előtt tartva mindig azt, hogy a hitoktató által elmondottak keretében megmaradjon.

Óvakodjék kikérdezések alkalmával a hitigazságok elferdítesétől, ne szóljon olyanokról, a miről még a gyermekek nem hallottak. A tanító maga is példát adjon mindenkor és mindenben a hit magasztosságának külső jelek által való emelésére, mert ezek után vélik ők is a tanítóban látni a hit iránti belső érzelmeiket. A peldaadásnak megvan a vonzó ereje, a mely tanító ezzel ellenkezőleg cselekszik, az hiába oktat, buzdít, szavai nem találnak érző szívekre, mert könnyen átlátják a külső jelekből belső hitérzelmét. A hitoktatás magasztos tárgyánál fogva meg nem engedhető, hogy barmifele közbeszólás, intés, fenytetés, büntetés által megzavartassék, ha csak felette nem válik szükségessé; óra után van ezeknek helye és ideje. A hitoktatás alatt a tanító olyan helyen álljon vagy üljön, honnet a tanulók egész seregét szemmel tarthassa, ezen helyzetben maradjon az óra végeig. Ne járjon helyén fel-alá, hanem tiszteletet parancsoló tekintetével iparkodjék a rendet, esendőt fentartani s komoly pillantásaival a szórakozókat figyelemre inteni, a rendetlenkedőket pedig rendreutasítani. Hitoktatás után fejezze ki, miként volt tanítványainak magukviseletével megelegetve, akár dicsérettel, akár intőleg szól, hiterkölcseleg történjék az. A kijelölt órában iparkodjék a hitoktatást a gyermekek elméjében és szívében megszilárdítani s a feladott leczkét szóról-szóra betanultatni. A kezdők előtt addig mondja vagy előmondassa a kérdéseket, míg azokat a gyengébbek is elég készséggel és értelmesen képesek lesznek elmondani, az olvasni tudóknak pedig utasítást adjon, miként tanulják be a feladott leczkét; annak idején pedig hallgassa ki őket. A jobb felfogásuak által mondassa el a kérdéseket, sőt karban is feleltethet, de óvja a növendékeket az éneklő hanghordozástól. Egyébként alkalmazkodjék mindenben a hitoktató tanításához és az abban követett eljáráshoz.

2. Ott, a hol rendes hitoktató nincs, az a teendője a tanítónak, hogy a hitoktatás tananyagát az illető lelkész által jelöltesse ki, a tananyagot részekre osztva kérjen utasítást, tanácsot, kiválóan a megmagyarázandókra nézve és ezeket pontos szigorúsággal tartsa is be. Az előbbi pont alatt mondottakat pedig, melyek itt is alkalmazhatók, vegye figyelembe és azok szerint irányítsa a hitoktatás körüli teendőit, hogy faradozását siker koronázza.

Szakeson.

Kétyi László.

A nőnevelés fontossága és mi feladata van e tekintetben a népiskolának?

A modern társadalom reformtörekvéseinek sarkalatos oldalát képezi a nőnevelés, melyet, eltekintve a régiebb kortól, a mai korszakban

a nemzeti élet alapfeltétele gyanánt ismer el. De hogy a nőnevelés az emberi nem érdekében a neki érdemül adott fontosságot méltóképen elérje, a család és iskolából kell kiindulnia, mely két tényező az emberiség kultúrájában az összes nevelésnek elvitázhatlan eszköze; és annyira fontos, hogy e két tényező befolyása alól ma már senkinél sem tesz kivételt az idő, az előretörekvő kor.

A haladó korszakban paedagogusai midőn iskoláról van szó, azt mondják: »az iskola én vagyok«, nem kevésbé, sőt határozottabb kijelentés illeti meg a családyak részéről a családot, ha az anyák magukra mutatva, így szólnak: »a család én vagyok«. És ez valóban úgy is áll; mert tagadhatatlan, hogy az iskola, a szülői ház erős és hathatós támogatása nélkül nevezetesebb vagy csak jelentékeny nevelési eredményeket is mutathatna, mert mindazok ebbeli meggyőződésének ellene mondott azoknak törekvése: kik »a illetve tanítás« paedagogiai elvének alapján, öntetszelgésből, hiúságból vagy legjobb esetben tájékozatlanság vagy gyakorlathianyából az iskola nyakába igyekeztek varrni minden teendőt, a mi a leánygyermek szívére, szellemére, kedélyére gondolat- és érzelmevilágára, szóval egész lélkületére: képző, fejlesztő és nemesítő hatást gyakorolhat.

A mindennapi tapasztalás rávezeti a gyakorlat emberét az ilyen törekvések képtelen és hiú voltára; és azonnal átlát a szitán, hogy itt oly elmelet állítottott szeme elé, mely csak az íróasztal valamely híres paedagogjának agyában születhetett és csak annak tollából sarjadhatott. A kevésbé tapasztalt, kire a hangzatos frázisok még birnak vonzó erővel, tan könnyebben rámeleg a lépére, de hasznavezett próbálgatásai csakhamar visszatérítik őt a helyes gondolkodás útjára, mert kénytelen belátni, hogy az elmelet emberei teoriájukkal csak a hiúság bálványának tömjéneznek, hogy állításaikat meghazudtolja a gyakorlati élet, hogy amit hirdetnek és tanítanak, annak elmentmond a tapasztalás és bizonyítgatásaik logikai alap nélküli erőlködés: »csengő ércz, pengő czimbalom«.

Az iskola nevelő hatását korántsem céloz megsejtetni és kérem is állításomat nem úgy venni; de a nevelés terén előbb a szülői háznak kell minden tekintetben megtenni a maga kötelességet és csak úgy fejthet ki az iskola áldásos hatást. És mivel az iskola alatt a tanítót kell értenünk, úgy a szülői ház alatt, különösen akkor, midőn nevelésről van szó, lehetetlen mást, mint az anyát értenünk. Az apa ugyan a vezérlő, irányadó lelke a családnak és az anya teendőinek támogatója; de azért a nevelés magasabb oroszlánrésze mindig a gondos anyát illeti.

Ugyanazért, hogy az iskola a magvat ne a kösziklára vesse, melyről az első erősebb

szellő fuvasa nyom nélkül tovasepri, éppen azért az anyjának kell arra a talajt elkészítenie, mivel éppen az anya feladata, hogy leánya kedélyét az iskolában nyerendő erkölcsi benyomások fölvetelére és megtartására eléggé fogékonyra tegye. Ha az így nincs, úgy az iskola illetve a tanító, a legjobb igyekezet és legnagyobb tudományos apparátus felhasználása mellett sem fogja eszközölhetni, hogy lelkiismeretes fáradozásai után a vadfan édes gyümölcsök teremjenek.

Első sorban tehát az anya van hivatva leánygyermekének kedélyvilágát megfigyelni. Mert hát ki is találná meg az utat a leány szívéhez más: mint az okos, körültekintő, gyöngéd szeretettől és ösztönszerű biztos érzektől elfogulatlanul vezéreltetett anya? Senki, senki, csak az anya. Ő képes az öntudatra ébredző leánykában az észlelt hajlamokat anyai szeretetének mindenható erejével azon irányba vezetni, amelyen azok folytonosan ápolva, majdan oly szilárd meggyőződésé válnak, amely biztos öre leendő lánygyermekének akkor is, midőn az élet göröngyös pályáján a keresztútra kerülve, a jó és rossz szellem óvó és kecségető hangja között kell választani.

Korunk betegségénél fogva azonban a lánygyermek nevelésére az anyai szeretetnek minden tekintet nélkül tisztán azon igazi suallatát értjük, mely nem néz az elmélet és az uralkodó nevelési áramlatra, felszűrésre és szokásokra, de halad azon irányban, hol a vallásosságban az erény, az egyszerűségben a tisztaság, a háziasságban a rend magvainak gyöngyvirágai majdan keresettárgyává teszik szerelme zálogát. Csak ez esetben fogja az anya nagy feladatát helyesen kezdeni, czél-szerűen folytatni és üdvösen befejezni: miért is szükséges, hogy az anya leányával szemben elfogulatlanul és eszesen lépjen fel: és ne ragadtassa el magát az anyai szeretet legfenségesebb érzetének ama vadhajlása által, mely elvakított szeretet alakjában, szem elől téveszt minden magasabb szempontot és hasonlót teheti magát azon állatok érzelméhez, melyek csupa szeretetből agyonra ölegetik magzataikat: de nyugodt elmével hallgasson a szív szavára mindig, mikor leányáról van szó. Fájdalom, hogy a mai korban a túlnyomó sokaság elragadtatja magát érzelmeinek áradata által és leányát fizikailag és igen gyakran moráliter is agyonöleli. Az ilyen nevelési betegséget pedig előidézi a kor a divat felszűrésével, a melynek a nevelési rendszerek minden szellemi és erkölcsi törekvéseivel éppen úgy alája vannak vetve, mint akár a ruha, kalap vagy viselet. Tempora mutantur, et nos mutantur in illis — mondja a klasszikus deák.

>Tekintsünk csak szét, reflektál a tudós, a nagy világegyetemben, a minek felfogására csak emberi elme képes, minden alá van

vetve a változásnak, az idők, a szokások, az erkölcsök, országok, nemzetek, alkotmányok; az évszakok, a természeti tűnemények, az ehajlatok, az egész természet, sőt mivel a régiebb vallásfelekezeteiből kiválva újabbak keletkeznek, maga az Isten fogalmáról való felfogás is folyton változott: egyszóval az egész mindenség egy örökké mozgó tengerhez hasonlít, melynek hullámain a meg-megújuló viharok megszakítás nélkül mind magasabbra korbácsolják. Egyedül az anyai szívben mélyen gyökerező szeretet az, mely, bár a világ megrendüljön sarkaiban, soha nem változik. Az ő szeretete az élet viharos tengerének ama biztos megingathatatlan kikötője, mely minden időközön keresztül az örök mozgás és változás közepette is, minden nemzetek nőinél megmaradt. Ők mindannyian egyformán szeretik gyermekeiket s éppen ennek miatta nem mondhatunk társadalmi és állami életünk érdekében semmit inkább, mint azt, hogy a leánygyermekeknek legelső és legjobb nevelője az anya.

Az anyai szívnek örök és változhatlan szeretetéhez szegődik társul az iskola, mely a kor szülte változások alá vetett nevelési betegségnek a vallásos érzelmek fejlesztésével új utat igyekszik vágni. Leginkább új utat vágja pedig, ha a hivatását mindenben betölteni iparkodó anyával együttesen fogja ápolni az erkölcs-vallásos érzületet. A vallás gyakorlatát, az Isten iránt való szeretetet a tanító és az édes anyának ahíttára ébresztő buzgósága kelti fel leginkább és pedig az együttes imádkozás és egyes szent történetek vagy a Gondviselésre vonatkozó események elbeszélése alkalmával: mert bármennyit kelljen tudnunk és tanítanunk a világról, csak úgy menthetni meg a leánygyermeket annak hiúságra vezető s ezzel minden rosszat magában foglaló lélekvesztőtől, ha nevelésünket az emberi lélek összes erőire vallásos érzellemmel vezetjük: mert akármit mondjon a rossz világ: a vallás tisztítja a kedélyt és nemesíti az erkölcsi akaratot.

A vallásosságot azonban nem lehet egészen sem szavak után, sem könyvekből elsajátítani. A szülők és tanító példája az, mi csodákat művelhet ebben a tekintetben, mert észrevétlenül plántálják át a lányok szívébe azon érzést, melylyel aki nem bír, méltan a legboldogtalanabb teremtetésnek nevezhető: mert istenfélelem az egyedüli forrás, melyből szenvedések, veszedelmek idejében bátorodást meríthetni. Ez az, mi megóv szerencsében a féltelenségtől, szenvedés közt a kétségbeeséstől. Ez teremti meg azon összhangzatot, mely a külső természet és az ember belvilága között kell hogy létezzék. De mi is volna a nő vallás nélkül? Virág, melynek nincs illata: hajó, melynek eltörött kormányzókereke; és melyet a véletlen hullámai az élet tengerén hanyakvetnek tétova, miglen egy erősebb áramlat

sziklahoz veti és eltemeti a szenvedélyek hullamsirjába. Bizonyítja a tapasztalás.

Ózd.

Boskó József.

(Vége következik.)

A szeretet a nevelésben.

A nevelés nem gyermekjáték. A nevelés odaadást igényel, önzetlen odaadást. Ki adja nekünk ezen odaadást? Egy görög bölcs azt mondja: Csak azért adja az ember magát oda, a mit szeret. Tehát a szeretet az odaadás anyja: mi a nevelőnek szükséges.

Csak a szeretet képes tartósságot fentartani: ő adja meg az önfeláldozást is, más motívumok csak rövid ideig tartanak, s nagyobb áldozatoknál már visszariadnak. Hol a szeretet hiányzik, meg minden úgy mint a gép, de szellem és élelenség nélkül, mert minden hideg. Egy ily egyén igazi napszámos, de nem nevelő, személynének külső alakja is komor, mint egy ködös, sötét, barátságtalan téli nap. Hol azonban a szeretet uralkodik, ott öröm van és mindenben könnyen jutunk a sikerhez.

A feladatunk, hogy az emberből igaz embert neveljünk. E feladat nem könnyű. De maga Jézus Krisztus, az emberiség nagy paedagogusa, adott nekünk szerető szívet, mely minden jónak kútforrása. Lélek nélkül nem képzelhetünk élő testet, úgy a nevelésnek sincsen eredménye szeretet nélkül.

A gyermeket dresszírozni, külsőleg idomítani mint egy lovat, nem elég, hanem szívét kell nemesíteni, hogy belőle erkölcsös, vallásos, becsületes ember váljék. A gyermek szívébe kell látni és a gyermek szívét kell magunkhoz vonzani. A nevelőnek szeretetet kell mutatnia, hogy a gyermek észrevegye, lássa, hogy szerettedik, s így felébred benne a bizalom. Mert ha ők szerettednek, ők is szeretnek.

A mit örökké szeretsz, örökké a tied. Meglegítsd az artatlan szíveket. Szeretet nélkül az iskola fogház és a tanító a fogházfelügyelő: félnek tőle, de nem szeretik, és örülnek, ha megszabadulnak tőle. Kellemetlen egy nevelőre, ha gyermekeit nem tudja magához vonzani, ha igazán szereti őket, könnyen magához lánczolhatja őket, mert ha büntet is, szeretetből teszi, mint apa bünteti saját gyermekeit. Az ily szeretetnek mi legyen az alapja? A szeretet alapja legyen a hit, a vallás. Csak a vallás adja az igazi neveléshez szükséges tulajdonságokat: csak ha a szeretet a hitből ered és általa vezettedik, érezheti magában az erőt a kitartásra, mely nem mulandót, hanem örökké tartót teremt, mely örökké örvendeztet. S ebből a helyes következmény, hogy a vallás a nevelésnek a lelke.

Mucsi.

Franciscus.

Hivatalos közlések.

Meghívó. A *»Pozsony és vidéki róm. kath. népnevelők egyesülete«* központi bizottsága f. év április hó 20-án, Pozsonyban, a Csáky téri kath. népiskolában, d. e. 10 órakor tartja közgyűlését, melyre a tisztelt bizottsági tagok ezennel meghivatnak. Pozsony, 1899. évi április hó 15-én. *Zelliger Arnold*, biz. jegyző.

Meghívó. A *nagytapolcsányi kör* róm. kath. tanítói f. évi május elsején rendkívüli közgyűlést tartanak Nagytapolcsányban, az ottani róm. kath. iskola egyik tantermében. Egyedüli tárgya leendő: A magyarországi kath. tanítók országos bizottsága által egyesületünknek megküldött és a *»Népnevelő«* 12. ik számában közölt tételek megvitatása. Fontos a tárgy, azért reméljük, hogy a kör tagok teljes számmal jelennek meg. Szívesen látjuk a szomszéd körök tagjait is. Egyuttal kérem az egyesületi tagokat, miszerint ezen tételek fölött otthon gondolkodjanak és elmélkedjenek, hogy annál sikeresebb legyen tanácskozásunk. Nagytapolcsány, 1899. április 15. én. *Szeccsányi Vilmos*, elnök.

Meghívó. A *Veszprém-egyházmegyei róm. kath. tanítói egyesület »Veszprém-vidéki köre«* f. év május hó 18-án d. e. 9 órakor a szokott helyiségben tartja rendes tavaszi közgyűlését, melyre a rendes tagokat és tanügybarátokat tisztelettel meghívja. Veszprém, 1899. ápril 9-én. *Az elnökség.*

Az egyesült *mezőkövesd-harsányi tankerület tanító-sága* f. évi április 27-én Mező-Kövesden tartja tanácskozását. Tárgyai: 1. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. Tanügyi mozzanatok bejelentése. 3. Az orsz. kath. tanítói bizottság által a *»Népnevelő«* 12. számában közölt 8. tételnek megvitatása előadók nyomán. 4. Gyakorlati előadás. 5. Az orsz. kath. tanítói segély-alap, a kör és az egri tanítói egyület pénztárai javára befizetések per 50—50 kr. 6. Az őszi központi nagygyűlésre két képviselő megválasztása. 7. Az egri tanítói árvaház létesítése ügyében tanácskozmányok. 8. Indítványok, melyek az elnökséghez legalább 3 nappal előbb betérjesztendők. Szentistvány, 1899. április 8-án. *Kozma János*, h. esperes.

Meghívó. A *kis-komáromi egyházkerület tanítók köre* f. évi rendes és tisztújító gyűlését április hó 27-én Pácsán a róm. kath. iskola termében tartja. A kör tagjai, különösen a tanügy lelkes barátai tisztelettel meghivatnak. Karos, 1899. évi ápril 5. én. *Uj József*, elnök.

Meghívó. A *breznóbányai egyházkerületi róm. kath. néptanító-egylet* rendes tavaszi közgyűlését f. évi május 4-én Olaszkán a helybeli róm. kath. iskola helyiségében tartja, melyre az egyesület rendes tagjai s a nagyérdemű tanügy barátai tisztelettel meghivatnak. Tárgyszorozat: 1. Reggeli 9 órakor szent mise. 2. Gyakorlati tanítás szabadon választott tárgyból az elemi iskola bármely osztályu növendékeivel. Tartja: *Zaffka Andor* olaszka tanító. 3. Elnöki megnyitó. 4. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 5. Szabadon választott s az elnöknel előre bejelentett tételből tartandó felolvasás. 6. A beérkezett hivatalos iratok felolvasása. 7. Folyó ügyek és indítványok. 8. A jövő közgyűlés helye és idejének meghatározása. 9. Tagsági díjak befizetése. Kis Garam, 1899. április 7-én. *Sedzba István*, körelnök.

Meghívó. A *kavádi egyh. ker. róm. kath. néptanító-egyesület* rendes tavaszi közgyűlését f. évi május hó 2-án a Somogy endrédi róm. kath. elemi iskola helyiségében tartja, melyre az egyesület rendes, tiszteletbeli, pártoló tagjai s nagyérdemű tanügybarátok tisz-

telettel meghívatnak. Tárgysorozat: 1. Reggeli fél tíz óraker szent mise. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 4. Az egyesület 1898. évről elmaradt tagsági díjainak beszédese. 5. Tihanyi István szőlési és Mally György szárszói tanító urak tartanak szabadon választott tételből előadást. 6. A Magyarországi kath. tanítók orsz. bizottságának tanügyi tanácsa által f. év február hó 27. napján tartott üléséből a hazai kath. tanító-egyesületekhez intézett Felhívás-ban kitűzött nyolcz tételnek megvitatása s a vita eredményének a bizottsághoz leendő felterjesztése. 7. Az egyesület módosított alapszabályainak felterjesztése és letárgyalása. 8. Elnök 1898. évi beszámolója. 9. Pénztárnok számadásainak megvitatása. 10. Dolgozatok kitűzése s egyéb indítványok. 11. Jövő gyűlés helyének meghatározása. 12. Elnöki záróbeszéd. Kértenek a t. tanító urak, e meghívóra a főt, papság b. figyelmét is felhívni sziveskedjenek. S.-Kiliti, 1899. évi ápril hó 10-én. *Teleki István*, egyesületi elnök.

Meghívó. A Mohács-vidéki róm. kath. tanító egyesület f. évi május hó 1-én d. e. 10 óraker az Ifjusági Egylet nagytermében Német-Bólyban tartja évi rendes közgyűlését, melyre ugy az egylet tagjai, valamint a tanügybarátok tisztelettel meghívatnak. Tárgysorozat: 1. A gyűlés megnyitása. 2. Elnöki jelentések. 3. A pénztár vizsgálása. 4. a) A bíráló-bizottság jelentése, b) a legjobb pályamunka felolvasása, c) pályadíjak kiosztása. 5. Az egyesület caleimeterjének bemutatása és használatának begyakorlása. (Előadó: Boda Károly ur.) 6. A vasmegegyi ált. tanítóegyesület reformálását célzó átíratának véleményezése. (Előadók: Az esperes-kerületek.) 7. A magyar kath. tanítók orsz. bizottság felhívása alapján, a főt. egyházmegyei tanfelügyelőség által közzétett és f. évi július havában Budapesten tartandó orsz. közgyűlésen napirendre kerülő tételeknek véleményezése. (Előadó: Boda Károly ur.) 8. Gömör-Kishont ált. tanítóegyesületnek egy országos internátus föllállítását célzó átíratának véleményezése. (Előadó: Unkár Géza úr.) 9. A létesítendő rk. kántortanítók nyugdíjgyűnének tárgyalása. 10. Tisztujtás. 11. Tagdíjszedés. 12. Évkönyv kiosztás. 13. Indítványok. Babarcon, 1899. évi ápril hó 5-én. *Studer Mátyas*, egyl. elnök, *Ruzsicska Lajos*, egyl. jegyző.

VEGYESEK.

A rosznyói püspök körlevele. *Ivankovics* János rosznyói püspök V. számú körlevelét adta ki e napokban. A körlevél élén közli Öszentségének, XIII. Leo pápának konstituczióját szt. Joakimról nevezendő örök imadás társulatáról. Azután a körlevél a Fay féle alap tanítói jutalmairól szól. Azt az eszmét veti fel, hogy az iskola magyarosító hatásának támogatására a tiszta nemzetiségi vidékeken jó lenne magyar dal- és olvasóegyleteket létesíteni.

Wlassics a tanítókhöz. A tanítók kaszinója a minap elhatározta, hogy egy pedagógiai könyvtárt és egy szamaritánus alapot állít föl. Wlassics Gyula kultusz-miniszter ebből az alkalomból levelet irt a kaszinónak, melyben megelégedéssel veszi tudomásul a kaszinó határozatát és igéri, hogy törekvéseit mint eddig, úgy ezentúl is mindenkor teljes jóindulattal fogja kísélni és a lehetőségig támogatásban is részesíti azokat.

Tankönyvvizsgáló gyűlés. A Szent-István-Társulat tankönyvvizsgáló bizottsága folyó április hó 15-én délután 4¹, óraker ülést tartott. A gyűlés lefolyásáról egyik legközelebbi számban adunk kimerítő értesítést.

Ünnepelt tanító. A király Hannik Andr s tóskberendi tanítót érdemkereszttel tüntette ki. Az érdemelet maga Fenyvessy Ferencz főispán adta át a kitüntetett tanítónak, kit Palotay Ferencz pápai prelátnak, egyházmegyei főtanfelügyelő és Pap Sándor kir. tanfelügyelő beszéddel üdvözölt.

A gyermekeké-e az iskolaudvar? Mintha azt kérdeznék: a madaré-e a levegő, a lióimé-e a mező

s a halé-e a folyóvíz? Ilyen kérdések csak ott teremhetnek, a hol fölfordultak a természetes állapotok. Ennek a fölfordulásnak klasszikus példái el-ó sorban a főváros elemi iskolái, a hol az iskolaudvar nem a gyermekeké. Ha csak az nem teszi az iskolaudvart birtokukba, hogy a zárt folyosók ablakai mögöl keresztül-kasul hancurozhatják a szemük járásával, képzeletük játékaival és szívük minden vágyával. A napokban foglalt ez ellen állást a tanítók kaszinója egy javaslatl, mely szerint az iskolai udvarokat a tanulóknak föltétlenül át kell engedni, hogy idejük is legyen a főhasználására, óráközönkint tíz percnyi pihenőt kapjanak az elemi iskolások. Másik javaslata a kaszinónak, hogy az udvarok széleit virággyakká alakítsák át, a melyekben a legszükségesebb típusú növényeket termeljük az oktatás céljaira. Ezt a javaslatot a vidéki városok is megszívlelhetik.

Iskolai emlékünnepe. A soproni belvárosi fiúiskola és a Szent-Mihályról nevezett katolikus fiúiskola növendékei a nemzeti ünnep alkalmából április hó 11-én hazafias ünnepélyt tartottak, mely reggel 8 óraker a szent Domonkos-templomban ünnepélyes misével vette kezdetét s azután a belvárosi fiúiskolában alkalmi beszéddel, hazafias szavatokkal és énekekkel ünnepelték meg a nap jelentőségét.

Gyászrovat. Toldy Izabella, az angol kisasszonyok egri nevelőintézetének fejedelemszönya Egerben elhunyt. Toldy Izabella, Toldy Ferencznek, a magyar irodalom nagy történetírójának leánya, 1834-ben, február 25-én született Budapesten. A tanítói pályát nagy lelkesedéssel folytatta s négy évtizeden keresztül odaadó buzgósággal oktatta és nevelte az intézet benlakó és bejáró növendékeit. Az egri intézet korszerű berendezéseért és kitűnő vezetéseért nemrég a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. Temetése nagy részvétl folyó hó 13-án volt. Életrajzát lapunkban egész terjedelmében legközelebb ismertetjük. — Farkas László kántortanító április hó 10-én 62 éves korában Péterváráron elhunyt. Az ő. v. f. n.

A szolnoki Konstantin-iskola államosítása. Nagy meglepetést és elégtelenséget keltett a szolnoki római katolikusok közt Eötvös Károly Lajos jász-nagy-kun-szolnokmegyei kir. tanfelügyelőnek, mint tanügyi szakelőadónak, a legutóbbi megyei közgyűlés elé terjesztett azon javaslata, hogy a szolnoki r. katolikus jellegű Konstantin-iskola, melyet Schuszter Konstantin vácz püspök 20 ezer forintnyi páratlanul ragylelkű és nemes adománynyal föltétlenül római katolikus jellegének kíván fentartani, felekezeti jellegének feloldozása árán államosíttassék. A kir. tanfelügyelőnek ugy ezen, valamint a megyében rövid egy évi működése alatt a jászberényi, kun-szent-mártoni s több római katolikus iskola államosításánál a katolikusok autonómiáját már többszörösen sértő eljárása nagy megdöbbenést keltett a római katolikus papság körében, ezért — mint hirdik — egy újabb küldöttség készül a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, kérendő, hogy a kir. tanfelügyelőt más vármegyébe helyezze át.

Kertészeti és rózsatelep. Olvasóink b. figyelmét van szerencsénk felhívni a várad-velencei műkertészeti és rózsatelepre Nagyváradon, mely ma hazánk egyik legnagyobb és legmegbízhatóbb kertészeti telepe. Több mint százezer drb nemesített rózsá van eladásra készen s oly jutányos árban árusítják, mely árrakkal ez ideig egy kertészeti sem bír versenyezni. Ezen a telepen nemcsak rózsát, hanem mindenféle kerüi ezikkeket is lehet beszerezni, pl. gyümölcsfa, díszfa, díszcserjék, kerüi és szobai dísznövények, korszortok, díszítésre való évelővirágok, virág- és veteménymagvak stb.: megjegyezzük, hogy e fenti czég kívánatra ingyen és bérmentve szonal küld árjegyzéket, melynek mielőbbi megrendelését melegen ajánlhatjuk t. olvasóinknak.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. V. N.-Tapolcsány. Közzétettük. — N. I. Baja. Béérkezett. A jövő szám hozza. Üdvözet. — K. J.

Szentivány. Közzétettük. — K. I. Tolna-Tével. Intézkedünk. — P. Gy. Magyar-Igen. 1. Van egy újabbban két ministeri rendelet, mely megengedi, hogy az elemi iskola VI. osztályát sikerrel elvégzett tanulók a polgári iskola III. osztályába is felvéssenek. 2. Ha a III. osztályt elvégezte — tekintettel korára és előtanulmányaira — felvételi vizsgálat alapján is felvehető. 3. Úgy tudjuk, hogy Nagy-Szebenben van polgári fiúiskola. — L. Gy. Mándok. Tessék az illetékes helyi iskolai hatóság útján újabb összeírást kérelmezni. A földek jövedelmét a kataszteri becslések alapján határozzák meg. — H. J. Ruszt. A mozgalom egészséges, mi is közzéteszszük. — Z. A. Pozsony. Beérkezett. Közzétettük. Üdvözlét. — H. B. Modorban Megküldjük. — S. M. Babarczon. Igen, tejes készséggel állunk az egyesületi törekvések szolgálatára. — P. F. Gy. Jovanczán. A választ levélben megadtuk. — K. J. A mi nézetünk az, hogy sem az egyik, sem a másik nem illetékes felbontani az iskolának címzett leveleket, hanem az iskola közvetlen előjárója, az igazgató. Ha ő ezt a tanítókra bizza, ez esetben, a méltányosságot tartva szem előtt, talán az idősebb kartárs úr végezheti e teendőt. — M. F. Raros és T. I. S-Kiliti. Beérkezett. Közzétettük. — Sz. S. Már csak a jövő szám hozhatja. Üdvözlét.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly**

Pályázatok.

Esztergom érseki megye.

Duna-Moes (Esztergom-vm.) magyar róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettük. Fizetése: 65 hold, a moesi és bucsi határban fekvő, szántóföldek bérléte után 650 frt, rét után 20 frt, három szőlő után 25 frt, 2 szekér széna 30 frt, 4 ölkemény tűzifa értéke 48 frt, 60 tanonc után tandíj 60 frt, összesen 833 frt. Lakása áll: 2 padlós szoba, kamra, istálló, kocsiszín és pinczéből. Ezen elősorolt kántortanítói javadalom 833 frtnyi értékéből, a duna-moesi róm. kath. iskolaszéknél a főt. érsek helynöki főhatóság által is jóváhagyott határozata alapján, az ujonnan megválasztandó kántortanító özvegy Pathó Pálné volt kántortanítóné 87 frt 83 krnyi félévi özvegyi jövedelmi járandóságot lesz köteles első évi teherként, mint hivatal-utód kifizetni. A felszerelt kérvények f. évi május hó 15-ig küldendők be alulírtóhoz Bátorkeszre. Meisermann Ignác, Párkány egyh. ker. tanfelügyelő, esperes, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, batorkeszi plebános.

Győri egyházmegye.

Moson-Tarcsán a róm. kath. népiskolánál az 1. osztály tanítói állása üresedésbe jött, melyre ezennel pályázat hirdettük. Fizetés: 400 frt, 1 szobás lakás, takarítás és a szükséges téli fűtés. Kötelességek: az 1. osztály növendékeit a törvényszabta tantárgyakban tanítani és vallásosan nevelni, az ismétlők oktatása, valamint a kántori teendőkben segédkezés. Pályázhat róm. kath. magyar-német képesítéssel bíró női tanító. Pályázati határidő május hó 1-je. Kérvények főt. Gruber Ferencz iskolaszéki elnök urhoz intézendők. 2—2

Munkácsi gör. kath. egyházmegye.

A törvényes üresedésbe jött nyágovai (Máramaros-megye) kántortanítói állomásra pályázatot nyitok. Járuléka 2 szobából, kamrából, gazdasági épületből álló lakáson valamint megfelelő kerten, szabad legeltetésen és tűzifán kívül: 1. Párber 16 köböl tengeri, értéke 72 frt, 2. tanítói fizetés a községtől 84 frt, 3. stóla-jövedelem 72 frt, 4. államszegély 196 frt, összesen 424 frt. Pályázati határidő Nyágován május 2-án. Zseltvay Simon, lelkesz. iskolaigazgató.

Szatmári egyházmegye.

A vallaji róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettük. Fizetés: 1. Kényelmes lakás, mely 3 szoba, konyha, kamara és pinczéből áll. 2. Istálló tágas színnel, sertésöl tengeri görével. 3. 1 és fél hold kert. 4. 12 hold szántóföld három fordulóban. 5. 4 hold és 400 négyszögöl kaszáló. 6. 335 négyszögöl kender-

föld, 7. 700 négyszögöl felszántott legelő. 8. 800 négyszögöl homoki szőlő. 9. 15 hektoliter kétszeres buza. 10. Tandíj 120 frt. 11. Orgonapénz 21 frt. 12. Alapítványi misék után 33 frt 10 kr. 13. Stóla 30—35 forint. 14. 28 ster tűzifa, melyből 16 ster felaprózva az iskola fűtésére adatik. A haszonélvező műveltetni a földeket és fizeti az adót. A kellőleg felszerelt kérvények május 10-ig főt. Kosztra Ignác esperes urhoz Csomaközre (Szatmarmegye u. p. Nagy-Károly) intézendők Stolán János iskolaszéki jegyző.

Szepesi egyházmegye.

A chlebnyiczei (Árva megye) róm. kath. iskolánál üresedésben levő kántortanítói állomásra folyó évi május hó 17-ig pályázat hirdettük. A hatóságilag megállapított jövedelem 488 frt 50 kr. Folyamodhatnak okleveles kántortanítók, kik a magyar és tót nyelvben jártasok. Folyamodványok jelzett határnapig alulírtóhoz intézendők. Árvaváralja, 1899. évi április hó 12-én. Balgha Jenő Árpád, egyh. ker. tanfelügyelő és árvaváraljai plebános. 1—3

Ajánlkozás.

Jeles okmányokkal, kántori képzettséggel ajánlkozom. „Okleveles kath. tanító, Veszprém-Ajka.“

Stampay ének- és imakönyve (V. kiadás 224 oldal) több száz ének-temetési szertartások stb.-vel, kedves kötetben 15 kr., finom angolvászban 25 kr. Kották és 11 ik könyv ingyen. Fogyóban van. Kőbökut, Esztergom-megye. Stampay.

Kaphatók!

Album hegedű és orgonára 1 frt 40 kr., Énekek sopranhang és orgonára 2 frt 10 kr., Wachstól: 55 drb minden ceremóniához 1 frt 20 kr., Volckmártól: hat ünnepi praedidium 80 kr., Ring orgona-iskola első kötetje 1 frt, Köhler zongora-iskola 2 frt 10 kr., Bachtól: zong. Toccata con fuga 1 frt, Lisztől: Magyar ábránd zong. 2 frt 10 kr., Vasárnapi album: 50 könnyű zong. drb 1 frt 20 kr., Beethoventól: sonatinen zong. 70 kr., Hohmann: hegedű-iskola két kötetben, kötetje 70 kr., Manuel Dello: első heg. előadás két kötetben, kötetje 80 kr., Melodia album: népopera és táncmelodiákkal 70 kr., Polka album 80 kr., Munette és Gavott 80 kr. E lap 6. számában hirdett s bárhol megjelent művek nálunk is megrendelhetők.

„Hirdető Salon“

kiadóhivatala.

Budapest, I., Fehérvári-út 28.

Orgona-építési műintézet. RIEGER TESTVÉREK

BUDAPEST, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udv. orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak. A cég 25 évi fennállása óta

700-on felül új orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.